

Havnens rolle i den lokale erhvervsudvikling

Virksomheder med tilknytning til havnen har markant betydning for indtjeningen og beskæftigelsen overalt i landet!

Havnens udvikling kan være nøglen til at skabe nye lokale arbejdspladser, og dermed skabe et Danmark i økonomisk balance!

Havnen er som udgangspunktet ikke noget i sig selv. I nogle leksika defineres en havn som et indesluttet vandområde, hvor skibe kan lægge til land - og egentlig kan havnen blot betragtes som den lokalitet, hvor en transport kan startes eller sluttes, eller den kan skifte form mellem sø og landtransport.

Men i praksis er havnen meget mere. Den har stor betydning for byens og oplandets kontakt til omverdenen. Den er omdrejningspunkt for aktiviteter i forbindelse med transportkæder - og den er det sted, hvor der er tekniske og økonomiske fordele ved at lokalisere særlige virksomheder, f.eks. maritime servicevirksomheder, industri som forarbejder fisk og andre fødevarer, transporttunge

industrier eller de virksomheder, som står for råvarer og energiforsyning.

Havnens rolle ændrer sig løbende i takt med samfundets udvikling. Før i tiden foregik hovedparten af person- og godstransporten mellem byerne, landsdelene og landene med skib - og mange byer og virksomheder er vokset op omkring en havn. Erhvervshavnene udgør i dag et vigtigt net af transportcentre, og de er samtidigt afgørende for lokaliseringen af forskellige virksomheder inden for industri og service. Havnen vil også i fremtiden få en vigtig rolle i samfundets forandringsproces - både lokalt og nationalt.

Mere transport på de blå motorveje - flere virksomheder på havnen !

En blandt flere grunde til, at havnene vil få en styrket rolle skal findes i de aktuelle udviklingstendenser i transportsektoren.

Hovedparten af det internationale transportarbejde af gods til og fra Danmark foregår af søvejen via havnene. Men landtransport, først og fremmest på vejene, er i dag den dominerende indenlandske transportform både for personer og gods.

Søtransport står for 75 % af de internationale godsmængder til og fra Danmark, men kun for 7% af transporten i Danmark målt i tons. Målt som tons-km svarer det til 18 % af det indenlandske transportarbejde.

Transporten af gods og personer har, som følge af globaliseringen samt en øget international konkurrence og specialisering, været stigende i gennem mange år. Det forventes, at den udvikling vil fortsætte – også selv om der i det seneste år har været en nedgang i godstransporten som følge af finanskrisen.

Erhvervshavnene har haft en vækst i omsætningen i mange år, og der er planlagt omfattende udvidelser i de kommende år for at imødekomme kundernes behov. Samlet er der planlagt investeringer på 10 mia. kr., og havnenes arealer vil blive udvidet med 25 % frem til 2015.

Havnenes investeringer og udvidelsesplanerne skal ses i forskellige perspektiver for den fremtidige udvikling:

- **Perspektiv - mere transport**

Havnene vil i fremtiden være rustede til at imødekomme den forventede vækst i transportbehovet som følge af globaliseringen og den øgede erhvervsmæssige specialisering.

- **Perspektiv - trængsel på vejene**

Der er vækst inden for alle transportformer. Det forventes at transporten på vejene vil stige med 50% frem til 2030, og det resulterer i mere trængsel på vejnettet. Det betyder også at der er behov for at flytte mere transport fra vejene til søen, hvor der er plads, og hvor det er muligt at øge kapaciteten, uden de meget store investeringer man kender fra udvidelser af vejnettet. Det største potentiale ligger inden for nærskibstrafik til nordeuropæiske og indenlandske markeder, herunder feedertransport til og fra de havne, som betjener lange skibstransporter til og fra andre dele af verden.

- **Perspektiv – mindre belastning af klimaet**

Søtransport er den transportform som belaster klimaet mindst. En omlægning af transporten fra ren vejtransport til kombineret transport, hvor der indgår kombinationer af transportformer, herunder mere nærskibstrafik, kan medvirke til at realisere nationale og internationale målsætninger for klimaet. De positive effekter af en omlægning forstærkes yderligere af den aktuelle fokus på udviklingen af nye motorer og teknologier til skibe.

- **Perspektiv - erhvervsaktiviteter**

Havnens primære rolle er funktionen som center for de transportformer, hvor søtransport indgår. Men havnen er også et erhvervscenter for en lang række forskellige virksomheder inden for service og industri. I de kommende år vil der komme en øget efterspørgsel efter lokaliseringsmuligheder for nye erhvervsaktiviteter på havnen - f.eks. inden for produktion og distribution af biobrændsel, genanvendelse m.v.

Allerede i dag fylder konstruktion, udskibning og service-
ring af offshore energianlæg godt op i havnene, og dette område vil i fremtiden komme til præge havnene endnu mere.

Mange forskellige erhverv på havnen !

Enkelte erhvervshavne har en specialiseret funktion, men de fleste havne har et bredt spektrum af aktiviteter og virksomheder.

De aktiviteter og virksomheder, som i dag er lokaliseret i forbindelse havnen findes inden for:

- **Færgetrafik** – både passagerer og gods
- **Godstransport** - olie, bulk og containere
- **Spedition og logistik**
- **Fiskeri og fiskeindustri** - herunder eksport og handel
- **Energiproduktion**
- **Offshore energi** – montage, transport og service
- **Råvareforsyning** – f.eks. foder

- **Fødevarer** – f.eks. sukkerproduktion
- **Maritim industri** - Udrustning, nybygning og reparation af skibe
- **Servicevirksomheder**
- **Affald og genbrug**
- **Råstofforsyning og industri** – f.eks. cementindustri
- **Krydstogt** – servicefaciliteter, transport m.v.
- **Turisme og fritid**

I mange kommuner har virksomhedsklyngen i forbindelse med havnen markant betydning for den lokale økonomi. Havnens virksomheder kan derfor have en vigtig strategisk rolle i den lokale indsats for at skabe erhvervsmæssige udvikling.

Havnens betydning for den lokale økonomi

I perioden 2007-2009 har 25 danske havne foretaget analyser af havnens betydning for lokalsamfundet. Det viser sig, at havnens erhvervsliv i mange dele af landet spiller en vigtig rolle for indtjeningen og beskæftigelsen.

Der er store forskelle på havnens lokale økonomiske betydning – alt efter havnens funktioner, sammensætningen af erhverv og havnens størrelse set i forhold til det omgivende lokalsamfund.

Nogle steder i landet skabes over 10% af de lokale jobs i de private virksomheder som et resultat af aktiviteter på havnen.

Målt på bidraget til skatterne svarer effekterne til mellem 10 og 20 % af kommunens skatteudskrivning mange steder i landet.

Analyserne af erhvervsaktiviteterne i havnene viser, at virksomheder især findes i brancher, som viser sig at have en særlig stor afledt effekt i andre brancher, og dermed for lokalsamfundets økonomi. Det underbygger perspektivet i at satse strategisk på havnens erhvervsliv i den lokale erhvervspolitik.

Nøgletal for 25 havne

Havn	Job	Lokal skat % af skat i kommunen
Hundested	368	5,5 %
Rønne	1.852	28,4 %
Nexø	338	3,2 %
Køge	1.318	13,3 %
Kalundborg	1.732	18,5 %
Korsør	2.124	11,5 %
Nakskov	1.770	18,6 %
Næstved	792	3,9 %
Guldborgsund	621	6,4 %
Vordingborg	158	2,5 %
Odense	2.321	6,6 %
Nyborg	740	10,5 %
Fredericia	2.392	20,9 %
Aabenraa	1.281	10,8 %

Havn	Job	Lokal skat % af skat i kommunen
Kolding	3.450	15,8 %
Vejle	2.534	10,0 %
Horsens	1.800	9,8 %
Grenå	1.717	16,9 %
Bønnerup	117	1,3 %
Randers	1.179	7,4 %
Hanstholm	2.269	16,0 %
Hirtshals	2.723	19,3 %
Aalborg	6.331	16,8 %
Skagen	2.342	13,8 %
Frederikshavn		
Erhvervshavn	2.501	15,3 %
Flådehavn	2.076	13,7 %

EKSEMPEL – havnenes rolle i Frederikshavn Kommune

Frederikshavn er formentlig den kommune i landet, hvor havnene har størst økonomisk betydning for lokalsamfundet.

Aktiviteter i forbindelse med de 3 største havne – Skagen Havn og Erhvervshavnen og Flådestationen i Frederikshavn – skaber henholdsvis 2.342, 2.501 og 2.076 jobs. Virksomhederne bidrager til skatterne med ca. 850 mio. kr. – og det svarer til mere end 40 % af kommunens skatteudskrivning.

Hertil kommer, at der er afledte effekter fra Stene Lines færger til Gøteborg, som ikke er regnet med i analyserne. Der skabes her ca. 1.600 arbejdspladser og en årlig omsætning på over 1 mia. kr. i Nordjylland.

De tre havnes erhvervs-klynger indeholder et bredt spektrum af virksomheder og aktiviteter. Skagen Havn er ek-

sempelvis en af landets største fiskerihavne - og Frederikshavn Havn fungerer som forbindelsesleddet mellem den nordlige halvdel af Jylland og markederne omkring Gøteborg, Stockholm og Oslo. Færgerne er samtidig en vigtig forudsætning for Nordjyllands indtægter fra turismen.

Maritim service - innovation

På grund af de mange forskellige aktiviteter, er der i kommunens havne en særlig stor gruppe af maritime servicevirksomheder, som både betjener skibe og industri. Hertil kommer, at der findes flere maritime uddannelsesinstitutioner i kommunen. Det overvejes aktuelt om man med afsæt de maritime serviceerhverv, som er kommunens markante styrkeposition, kan forbedre rammerne for innovation – for herigennem at øge den lokale indtjening og beskæftigelse.